

SUPRESSIÓ O ADDICIÓ DE A INICIAL

En diverses paraules que comencen per *a-*, se perd aquest so en lo llenguatge parlat, però això no se té de representar en la llengua escrita: *abella*, *agulla*, *amenança*, *amençar*, *ametla*, *anell* (també canviant lo gènere: **la nell*), *aranya*, *audiència*, *avantatge*, *avellana*.

També hi ha casos en los quals, parlant, s'adjunyi una *a* inicial i que no se té d'escriure: ⟨*a*⟩citar, ⟨*a*⟩copiar, ⟨*a*⟩jurar, ⟨*a*⟩lanxa, ⟨*a*⟩lligar, ⟨*a*⟩mostrar, ⟨*a*⟩preparar, ⟨*ar*⟩record i ⟨*ar*⟩recordar, ⟨*ar*⟩reposar, ⟨*ar*⟩restar, ⟨*ar*⟩retirar, ⟨*ar*⟩robar, ⟨*ar*⟩rosegar, ⟨*a*⟩sistemar, ⟨*as*⟩suerar, ⟨*a*⟩turmentar.

Arrés canvia en la forma *res*, usada després de la preposició *de* o després d'una sèrie de paraules acabades en [a] fonètica: *de res*, *no fa res*, *no volem portar res*, *sense diure res*.

CASOS DE LA E

En los casos del diftong *ei* àton, habitualment no se pronuncia la *e*, però se té d'escriure el mateix lo dígraf *ei*: *eixir*, *creixir*, *reseixir*, *teixir*, *freixura*, *lleixiu*, *seixanta*.

La mateixa cosa succeeix amb la *e* de *abeurador*, *lleuger* i *Lleonard*.

També hi ha casos, en la conjugació verbal, on la *e* no és pronunciada:

- ❖ persona 6 del Present d'Indicatiu dels verbs que acaben en *-ure*: *cauen*, *beuen*, *mouen*, *riu en*;
- ❖ persona 5 de l'Imperfet d'Indicatiu de tots los verbs: *cantàveu*, *teníeu* o *teníeu*, *pareixéveu*, *féveu*, *coiéveu*, *obríeu* o *obríeu*, *sentíeu* o *sentíeu*;
- ❖ persona 5 del Condicional Present de tots los verbs: *cantaríeu* o *cantaríeu*, *tengueríeu* o *tengueríeu*, *pareixeríeu* o *pareixeríeu*, *faríeu* o *faríeu*, *cogueríeu*, *cogueríeu*, *couríeu* o *couríeu*.

CASOS DE LA I

Se té d'escriure sempre la *i* de les paraules *audiència*, *diumenge*, *importància*, *medicina*, *pacència* i *presència*.

Quasi totes les paraules que comencen amb *his-*, *im-*, *in-* en alguerès són pronunciades amb el so [a] inicial, cosa que, però, no se té de representar gràficament: *història*, *imaginar*, *impedir*, *important*, *impossible*, *innocent*, *inserir*, *inspirar*, *instruir*, *instrument*, *interessant*, *inútil*.

ADDICIÓ D'UNA REUFÒNICA

Hi ha paraules on, parlant, s'adjunyi una *r*, dita eufònica; això no se té de representar en la llengua escrita: *cocarroi*, *arau*, *flastomia*, *claueta*, *creueta*, *Eloi*, *paella*, *palauet*, *remei*, *remeiar*, *Bartomeu*.

ADDICIÓ D'UNA T FINAL

Hi ha paraules que adjunyin una *t* al final, cosa que no se té de representar en la llengua escrita: a *lluny*(*t*) ([a'λunt]), *geni*, *gremi*, *on*(*t*), *premi*, *quan*(*t*), *Carme*(*nt*) ([ˈkalmɛnt]), *Mercè*(*t*) ([malˈtset]).

LA METÀTESI

La METÀTESI és un fenomen fonètic que se té quan un so, a dins d'una paraula, canvia de posició.

En alguerès hi ha un cert nombre de casos de metàtesi, sobretot en presència de la *r*. Essent un fenomen merament fonètic i no morfològic, no té de modificar la llengua escrita.

Elenc de paraules que són pronunciades sistemàticament amb metàtesi:

<i>FORMA CORRECTA</i>	<i>FORMA INCORRECTA PER METÀTESI</i>
boira	<i>*bòria</i>
buidar	<i>*budiar</i>
cabra (<i>i derivats</i>)	<i>*craba, *crabit, etc.</i>
cirurgià	<i>*surigià</i>
ciutat	<i>*suitat</i>
cogombre	<i>*cogrombe</i>
cuidado	<i>*cudiado</i>
desbuidar	<i>*desbudiar</i>
destral	<i>*drestal o *restal</i>
a dintre	<i>*a drinte o *arrinte</i>
doctrina	<i>*droctina o *rotina</i>
dormir	<i>*dromir o *romir</i>
endormiscar	<i>*endromiscar o *arromiscar</i>
esfondrar	<i>*esfrondar</i>
estornell	<i>*estronell</i>
febrer	<i>*freber</i>
febrós	<i>*frebós</i>
formatge	<i>*fromatju</i>
forment	<i>*froment</i>
formígola	<i>*fromígola</i>

graduat	<i>*graudat</i>
palmarju	<i>*plamarju</i>
patró	<i>*prató</i>
pebre	<i>*prebe</i>
perfum (i derivats)	<i>*prefum, perfumar, etc.</i>
poagra <i>(en l'expressió «Ésser amb les poagres»: caminar lentament com qui té una malaltia als peus)</i>	<i>*proaga</i>
pobre -a (i derivats)	<i>*probe, *emprobir, etc.</i>
processó	<i>*porcessó</i>
pulmoni	<i>*plumoni</i> (amb rotacisme de la l)
tempre <i>(com en l'expressió «Són de tot un ventre, no són de tot un temple»: 'quan dos germans tenen un caràcter totalment diferent')</i>	<i>*trempe</i>
tendre i derivats com mantendre, sostendre, etc.	<i>*trende, *mantrende, *sostrende, etc.</i>
tendre -a (adjectiu)	<i>*trende -a</i>
turmell	<i>*trunell</i>
turment (i derivats)	<i>*trument, *trumentar, etc.</i>
ufàbrica	<i>*ufràbrica</i>
xicoira	<i>*xicòria</i>

També hi ha una sèrie de paraules que, segons lo parlant, poden ésser pronunciades amb metàtesi o sense:

<i>FORMA CORRECTA</i>	<i>FORMA INCORRECTA PER METÀTESI</i>
castrar	* <i>crastar</i>
catedral	* <i>catredal</i>
fabricar	* <i>frabicar</i>
frailarjo	* <i>fraliarjo</i>
Gabriel	* <i>Grabiel</i>
lladre	* <i>ralle</i>
ocasió	* <i>causió</i>
publicar	* <i>plubicar</i> (amb rotacisme de la l)
purgatori	* <i>prugatori</i>